

Kristian STIPANOVIĆ
"GOVORI, GOSPODINE!"

PJESMA: BOŽE MOJ, DOPUSTI MI

PREDSJEDATELJ:

U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen!

Dragi framaši, srdačno vas pozdravljam Franjinim pozdravom: Mir i dobro!

Večeras nas okuplja oko sebe Isus Krist, naš raspeti i uskrsli Gospodin. Naime, u našoj je crkvi umjetnička replika križa iz crkve sv. Damjana, s kojega je Raspeti progovorio Franji i poslao ga da obnavlja Crkvu Božju.

Prisjetimo se najprije tog događaja.

ČITAČ:

Dok je šetao jednog dana poljem pokušavajući jasnije vidjeti svoj život, stiže do stare, ruševne crkve sv. Damjana. Bog ga je tu oduvijek čekao. Veliki križ nad oltarom privuče odmah njegov pogled. Krist raširenih ruku upire pogled u daljinu, kao da traži nekoga tko dugo ne dolazi. Franjo odmah pade na koljena.

Možda je prvi put, uistinu, ugledao raspelo. Vidio ga je do tada mnogo puta, ali nikad kao tad. Neočekivano je otkrio što je, zapravo, bilo Isusovo razapinjanje na križ. Srce mu je razdiralo suosjećanje i ljubav, ljubav prema onomu koji je dopustio da ga prikiju na drvo iz ljubavi, iz ljubavi prema njemu, Franji, sinu Petra Bernardonea. Na koljenima je, nijem, a niz lice mu teku potoci suza.

Franjo moli. U tišini njegova srca pred Rasketog se vine molitva, kao kâd pred lice Božje:

Svemogući i slavni Bože, prosvijetli tamu moga srca,
podaj mi ispravnu vjeru, sigurnu nadu i savršenu ljubav;
smisao i spoznaju, Gospodine,
da izvršim tvoju svetu i istinsku volju!

Kao da ponavlja riječi Samuelove: Govori, sluga tvoj sluša!

Spreman je na sve. Od one noći u Spoletu kad je čuo da ne treba ići za slugom, nego služiti Gospodaru, Franjo je sav usmjeren na to da mu Bog objavi što mu je činiti.

I doživio je da se Bog udostojao progovoriti svomu sluzi. S raspela se začuo glas, glas koji, dakako, samo srce čuje:

Franjo, idi i popravi moju kuću koja se ruši!

Kako je bio jednostavan i priprost čovjek, shvati poziv od riječi do riječi. Ogleda se po staroj crkvi i uoči da je zbilja na rubu propasti. I, drščući od velike uzbuđenosti, odgovori prema Raspetome: Gospodine, rado ću izvršiti sve što želiš!

PJESMA: UČITELJU, GDJE STANUJEŠ?

PREDSJEDATELJ:

Lijepo je da smo u ovoj jubilejskoj godini, kad slavimo 800. obljetnicu osnutka Franjevačkog reda, sabrani u zajedništvu, kao jedna obitelj, jer to i jesmo u Isusu Kristu. Sve su franjevačke zajednice, pa tako i framaške, bratstva, u kojima mladići i djevojke, muškarci i žene, kao braća i sestre, sinovi i kćeri Oca nebeskoga, slijede Isusa Krista Franjinim stopama.

Zbog toga, kao gvardijan ovog samostana i samostanskog okružja, izražavam svoje zadovoljstvo što večeras ovdje u bratskom zajedništvu slavimo Trojedinog Boga i njegova miljenika sv. Franju.

Naš večerašnji susret molitvenog je karaktera. Pokušat ćemo razmatrati o promjeni u životu sv. Franje, o njegovu zaokretu u temeljnim životnim vrijednostima. Razmišljat ćemo o lažnim i istinskim vrednotama, o površnoj i pravoj sreći. Kao i Franjo, čut ćemo Raspetoga što nam poručuje.

No najprije počujmo tumačenje križa oko kojeg smo okupljeni.

ČITAČ:

U središtu je križa uskršli, proslavljeni Isus Krist, s krunom slave na glavi, koji iz tame groba ulazi u vječnost, u slavu Očevu. Velikim očima dobroga pastira prati svakog čovjeka, a raširenih ruku sve poziva u zajedništvo sa sobom. Na njegovim su rukama, nogama i boku rane, rane koje je utisnuo sluzi svomu Franji na La Verni dvije godine prije njegove smrti. Te su rane simbol našega otkupljenja od ropstva grijehu. Isus, raspet i umro za nas, svojom nas je smrću otkupio i učinio svojim – on je naš Gospodar, za kojim nam, poput Franje, valja ići. Na njegovim je bokovima pregača služenja – Isus nam služi dajući nam život vječni.

U gornjem dijelu križa u polumjesecu nalazi se ruka Očeva, koji šalje Duha Svetoga. Ispod ruke vidimo u krugu Isusa koji je uznesen u slavu Očevu, a nalazi se pred radosnim klicanjem nebeskog mnoštva spašenih.

Ispod Isusovih ruku stoje anđeli, svjedoci uskrsnuća i užašća.

Kod Isusovih ruku dvojica su apostola, Petar i Ivan, koji dotrčaše na Isusov grob, nakon što im je Marija Magdalena rekla da je prazan.

S lijeve i desne strane na križu stoje svjedoci Isusove smrti. Lijevo su Marija i Ivan, koje je Isus predao jedno drugom: dao je Mariji Ivana za sina, a Ivanu Mariju za majku.

Desno su Marija Magdalena (prva svjedokinja Isusova uskrsnuća) i Marija Jakovljeva, žene koje su Isusa vjerno slijedile i posluživale mu od svojih dobara. Uz njih stoji rimski stotnik, koji prvi pod križem priznaje Isusa za Sina Božjega.

PJESMA: ON MEĐU NAS JE DOŠAO

PREDSJEDATELJ:

Malo prije svoje smrti Franjo je izdiktirao bratu Leonu svoju Oporuku. U njoj kaže:

ČITAČ:

Gospodin je dao meni, bratu Franji, da ovako započnem činiti pokoru: dok bijah u grijesima bilo mi je odveć odurno gledati gubavce; i Gospodin me dovede među njih i bijah milosrdan prema njima. I dok se vraćah od njih, ono što mi se činjaše odurnim, pretvori mi se u duševnu i tjelesnu slast; i malo nakon toga napustih svijet.

PREDSJEDATELJ:

Uočimo da Franjo dijeli svoj život na dva dijela: život u grijesima i činjenje pokore.

Franjo s lakoćom, bez straha od mišljenja ljudi, bez ikakvih uljepšavanja, bez ikakvih objašnjavanja, bez pravdanja, naziva svoj život u mladosti životom u grijesima. Ne boji se priznati svoju slabost, nije ga strah reći da je ludo živio, odnosno da je živio pogrešno i u grijehu.

Promislimo o svojim životima, svi, i mlađi i stariji.

Volio bih da večeras razmislimo o vrijednostima svoga života.

Upitajmo sebe: Što je najveća vrijednost u mom životu? Za čim najviše čeznem? Koje su moje najdublje želje? Od koga ili od čega očekujem ispunjenje, zadovoljstvo, sreću?

Kao i Franji, tako se i nama danas nude pogrešni, krivi životni temelji i usmjerenja, odnosno, lažne vrijednosti.

Promišljajmo o svim tim ponudama u svjetlu križa, kao što je i Franjo to činio.

BOGATSTVO

ČITAČ:

Bogatstvo

Znamo da je Franjo bio iz bogate obitelji. Njegov je otac bio trgovac, a i Franjo je bio okretan u trgovini. No to ga nije ispunjalo. Uvijek je bio vrlo ležernog odnosa prema novcu, čak rasipan. Naime, on je vrlo brzo shvatio da ga novac ni bilo koja druga bogatstva ovoga svijeta ne mogu usrećiti. Zato je kasnije prezirao novac i čvrsto ustrajao na siromaštvu, na skromnosti i jednostavnosti, i vlastitoj i svoje braće.

430

Mnogi danas misle da će sreću i ispunjenje naći u novcu, imanju, automobilima, novoj i skupoj odjeći, najnovijim modelima mobitela...

Takav mentalitet, takav pogled na svijet i nama se danas nudi.

Večeras se pred križem pitam: Je li katkad novac, odnosno, imanje moje božanstvo? Je li svrha bilo kojega mogeg rada samo zarada novca? Nisam li katkad i sam zaveden duhom ovoga svijeta? Zar ne uočavam svu propadljivost i prolaznost ovozemnih dobara?

PREDSJEDATELJ:

Križ nas po Isusovoj ogoljenosti uči da bogatstvo nije izvor sreće. Križ nas uči da je sreća u zajedništvu s Ocem, da je sreća u ljubavi koja daje život za svoje prijatelje. Jer, najviše što možeš dati drugima nije novac, pa ne znam koliku svotu dao. Najviše što možeš dati jesi ti. Tvoj život, ako ga živiš ispunjen i nošen Božjom životvornom ljubavlju, najveća je vrijednost.

Poslušaj što ti Raspeti poručuje:

ČITAČ:

Ne zgrčite sebi blago na zemlji, gdje ga moljac i hrđa nagrizaju i gdje ga kradljivci potkopavaju i krađu. Zgrčite sebi blago na nebu, gdje ga ni moljac ni hrđa ne nagrizaju i gdje ga kradljivci ne potkopavaju niti krađu. Doista, gdje ti je blago, ondje će ti biti i srce...

Nitko ne može služiti dvojici gospodara. Ili će jednoga mrziti, a drugoga ljubiti; ili će uz jednoga prijanjati, a drugoga prezirati. Ne možete služiti Bogu i bogatstvu...

Klonite se i čuvajte svake pohlepe: koliko god netko obilovao, život mu nije u onom što posjeduje.

PREDSJEDATELJ:

A sada kleknimo i molimo zajedno sa svetim Franjom:

(predsjedatelj predmoli, a ostali sudionici za njim ponavljaju)

Svemogući i slavni Bože,
prosvijetli tamu moga srca,
podaj mi ispravnu vjeru,
sigurnu nadu i savršenu ljubav;
smisao i spoznaju, Gospodine,
da izvršim tvoju svetu i istinsku volju!

PJESMA: O LJUBAVI JA PJEVAM

ZDRAVLJE I LJEPOTA

ČITAČ :

Zdravlje i ljepota

Franjo je cijeli život bio krhka zdravlja. Nakon skoro jednogodišnjeg boravka u tamnici, obolio je tako da je morao ležati mjesecima u bolesničkoj postelji. Čak je morao ponovno učiti hodati. Njegove su ga bolesti dovele do toga da shvati kako zdravlje nije presudno za sreću. Štoviše, bolest je shvaćao kao Božji blagoslov jer je po njoj postao svjestan da ne može ništa sam, ništa bez Boga.

Mnogi ljudi kažu da im je zdravlje najvažnije. Učinit će sve da ga zadrže ili, ako su bolesni, da što prije ozdrave. Otići će k svim mogućim liječnicima i ozdraviteljima, čak k vječarima, gatarama...

Mnogi će svoju bolest vidjeti kao prokletstvo ili kaznu, pri tome Boga optuživati za nepravdu pitajući se: Zašto, Bože?

Danas su zdravlje i lijep (mladenački) izgled postali svojevrsno božanstvo. Mediji su puni govora o dijetama, vježbama, vitkoj liniji, borama, celulitu, estetskoj kirurgiji...

I nama se zdravlje i ljepota nude kao najveće vrijednosti.

Večeras se pred križem pitam: Koju vrijednost za mene imaju zdravlje i ljepota? Nasjednem li ikad na mentalitet koji mi se nudi? Zar ne vidim da su i zdravlje i ljepota prolazni? Jesam li svjestan da su važniji unutarnje zdravlje i ljepota od vanjskih?

PREDSJEDATELJ:

Križ nas uči da sreća nije ni u ljepoti ni u zdravlju. "Ne bijaše na njem ljepote ni sjaja... Prezren bješe, odbačen od ljudi, čovjek boli, vičan patnjama", veli prorok Izaija o Sluzi Jahvinu.

Isusova patnja i boli na križu uče nas da zdravlje i ljepota nisu najvažniji. I zdrav možeš činiti zlo i udaljiti se od Boga,

izvora života. Razbojnici koji su s Isusom bili raspeti, zdravi su činili zločine. Sreća je u zdravom odnosu s Ocem, koji je vječna mladost i neprolazna ljepota.

Poslušaj što ti Raspeti poručuje:

ČITAC:

Zato vam kažem: Ne budite zabrinuti za život svoj: što ćete jesti, što ćete piti; ni za tijelo svoje: u što ćete se obući. Zar život nije vrijedniji od jela i tijelo od odijela?

Pogledajte ptice nebeske! Ne siju, ne žanju niti sabiru u žitnice, pa ipak ih hrani vaš nebeski Otac. Zar niste vi vredniji od njih? A tko od vas može zabrinutošću svome stasu dodati jedan lakat? I za odijelo što ste zabrinuti? Promotrite poljske ljiljane, kako rastu! Ne muče se niti predu. A kažem vam: ni Salomon se u svoj svojoj slavi ne zaodjenu kao jedan od njih. Pa, ako travu poljsku, koja danas jest, a sutra se u peć baca, Bog tako odijeva, neće li još više vas, malovjerni?

Nemojte, dakle, zabrinuto govoriti: "Što ćemo jesti?" ili "Što ćemo piti?" ili "U što ćemo se obući?" Ta sve to pogani ištu. Zna Otac vaš nebeski da vam je sve to potrebno. Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo nadodati.

PREDSJEDATELJ:

A sada kleknimo i molimo zajedno sa svetim Franjom:

Svemogući i slavni Bože,
prosvijetli tamu moga srca,
podaj mi ispravnu vjeru,
sigurnu nadu i savršenu ljubav;
smisao i spoznaju, Gospodine,
da izvršim tvoju svetu i istinsku volju!

PJESMA: GOSPODINE, TI SI PASTIR MOJ

UŽITAK

ČITAC 3:

Užitak

Franjo je kao mladić bio u društvu plesača koji su plesnim koracima prolazili ulicama Asiza, plešući snubili djevojke, na trgovima izvodili uglavnom svjetovne igranke. Čak je bio izabran za pretplesača, koji se morao brinuti za dobar i maštovit tijek svečanosti, za priredbe i obilata jela i pila.

No nakon teških iskustava tamnice i bolesti shvatio je svu ispraznost takvog načina života te se počeo povlačiti u samoću molitve.

Danas je svojevrsna krilatica: Uživaj jer samo jedan život imaš!

Uživaj, jer u užitku je sreća.

Spolnost, alkohol, droga, kladionica... – čovjek je sveden samo na osjetila, sreća je svedena samo na tjelesno.

I nama se danas užitak odasvud nudi kao vrijednost.

Večeras se pred križem pitam: Dopuštam li da me ovakav mentalitet zarobi? Jesam li svjestan koliko je kratka i prolazna takva sreća? Jesam li svjestan da nisam samo tijelo, nego i duh – da me usrećiti može samo nešto više?

PREDSJEDATELJ:

Križ nas uči da sreća nije u užitku. Križ je mjesto patnje nedužnog čovjeka, u čemu nema nikakva užitka, ali je, unatoč tomu, križ simbol sreće. Naime, na križu je pobijeđeno zlo i smrt, na križu trijumfira dobro i život, na križu je iskazana istinska ljubav.

Nadalje, užitak je vrlo kratkotrajan, dok se istinska sreća nalazi u nečemu trajnom, vječnom. Križ upućuje upravo na vječno, na ono iza sebe, na zoru Uskrsnuća, na vječnost.

Poslušaj što ti Raspeti poručuje:

ČITAČ:

Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom. Tko hoće život svoj spasiti, izgubit će ga; a tko izgubi život svoj poradi mene, taj će ga spasiti. Ta što koristi čovjeku ako sav svijet zadobije, a sebe samoga izgubi ili sebi naudi?...

Pazite na se, da vam srca ne otežaju u proždrljivosti, pijanstvu i u životnim brigama te vas iznenada ne zatekne onaj Dan jer će kao zamka nadoći na sve žitelje po svoj zemlji.

Stoga budni budite i u svako doba molite da uzmognete umaći svemu tomu što se ima zbiti i stati pred Sina Čovječjega.

PREDSJEDATELJ:

A sada kleknimo i molimo zajedno sa svetim Franjom:

Svemogući i slavni Bože,

prosvijetli tamu moga srca,

podaj mi ispravnu vjeru,

sigurnu nadu i savršenu ljubav;

smisao i spoznaju, Gospodine,

da izvršim tvoju svetu i istinsku volju!

PJESMA: SIMBOL

SLAVA

ČITAČ:

Slava (ugled)

Jedna od crta Franjina karaktera bila je svojevrsna taština i želja za veličinom. Često je govorio svojim vršnjacima da je pozvan na nešto više, biti junak, veliki knez, te da će ga jednom sav svijet slaviti.

Čitanje pjesama o Rolandu i priča o kralju Arturu probudile su u njemu viteški ideal. Još od djetinjstva i školovanja u crkvi sv. Jurja sanjao je o junačkim djelima po kojima će steći svjetsku slavu.

No u snu mu Gospodin objavi svu ispraznost i prolaznost svjetske slave i ugleda: Franjo treba ići za Gospodarom, a ne za slugom.

Imati svojih pet minuta slave – za time danas mnogi žude i trče. Jer, računaju oni, važno je da si poznat, da se čuje za tebe, da budeš viđen u javnom prostoru, u medijima. Slava je danas jednako primamljiva i zavodljiva kao i u Franjino vrijeme. Biti poznat, biti ugledan u očima ljudi – to je prava sreća i zadovoljstvo.

I nama se danas svjetska slava nudi kao način ispunjena života.

Večeras se pred križem pitam: Ima li utjecaja na mene ovakav pogled na život? Što je za mene slava? Koliko mi je stalo do društvenog položaja? Promatram li druge ljude po ovom ključu, po ključu statusa u društvu?

PREDSJEDATELJ:

Križ nas uči da sreća nije ni u svjetskoj slavi ni u ugledu. Naime, na križu visi onaj koji bijaše prezren i odbačen od ljudi.

Sveti je Franjo to shvatio i stoga svojoj braći često ponavljao: čovjek vrijedi onoliko koliko vrijedi u Božjim očima i ništa više. Lako je ljude zadiviti i steći lažni ugled, priznanja. Valja shvatiti: sve je to kratkog vijeka i prolazno. Ljudi se lako okrenu protiv tebe.

Križ nas uči da je prava slava u zajedništvu s Bogom.

Poslušaj što ti Raspeti poručuje:

ČITAČ:

Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko!

Blago ožalošćenima: oni će se utješiti!

Blago krotkima: oni će baštiniti zemlju!

Blago gladnima i žednima pravednosti: oni će se nasititi!

Blago milosrdnima: oni će zadobiti milosrđe!

Blago čistima srcem: oni će Boga gledati!

Blago mirotvorcima: oni će se sinovima Božjim zvati!

Blago progonjenima zbog pravednosti: njihovo je kraljevstvo nebesko!

Blago vama kad vas – zbog mene – pogrde i prognaju i sve zlo slažu protiv vas! Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima! Ta progonili su tako proroke prije vas!

PREDSJEDATELJ:

A sada kleknimo i molimo zajedno sa svetim Franjom:

Svemogući i slavni Bože,
prosvijetli tamu moga srca,
podaj mi ispravnu vjeru,
sigurnu nadu i savršenu ljubav;
smisao i spoznaju, Gospodine,
da izvršim tvoju svetu i istinsku volju!

PREDSJEDATELJ:

Dragi framaši, razmišljali smo večeras pred križem o istinskoj sreći, stavljajući pred svoje oči neke od vrijednosti današnjeg svijeta. Nadam se da smo, poučeni Franjinim primjerom, uočili svu nedostatnost tih suvremenih ponuda, koje ne mogu nikomu dati istinsko životno ispunjenje i zadovoljstvo. Franjo je to shvatio i otkrio u Isusu iz Nazareta, našem raspetom i uskrsnom Gospodinu, pravi smisao i sreću svoga života. Zato se pred njim molio, zato je njegovu riječ slušao i nastojao svim svojim bićem uzvratiti Božjoj ljubavi.

Slušali smo što i nama Raspeti poručuje. Uzmimo ozbiljno njegove riječi, jer su te riječi duh i život, jer samo slušajući Raspetoga, kročimo istinskim putem u vječni život s Bogom, koji je prava i nenadmašiva sreća. Nemojmo sebi dopustiti da naša molitva pred križem bude samo večerašnje slavlje i da s ovim sve završi. Neka nas ovaj večerašnji pohod križu potakne da svaki dan sjednemo do nogu našega Gospodina i u molitvi se predajemo u njegove ruke.

Zapjevajmo Gospodinu Isusu:

PJESMA: DA TE SAMO DOTAKNEM

PREDSJEDATELJ:

Kad je jednom brat Leon bio u krizi, sumnjajući u vlastito spasenje, Franjo mu na papiru napisao je riječi blagoslova koje je Gospodin dao Mojsiju i Aronu. Na kraju ovoga slavlja zazvat ćemo na nas taj Božji blagoslov.

No, prije toga, kao djeca Oca nebeskoga i braća i sestre u Isusu Kristu i Duhu Svetom, obratimo se Bogu pjevajući:

Oče naš...

Prignite glave na blagoslov.

Neka vas Gospodin blagoslovi i neka vas čuva! Amen!

Neka vas licem svojim obasja, milostiv neka vam bude!
Amen!

Neka pogled svoj svrati na vas i mir vam podari! Amen!

I blagoslov Boga Svemogućega, Oca i Sina i Duha Svetoga
sišao na vas i ostao svagda! Amen!

Idite u miru! Bogu hvala!

(Na koncu slavlja sudionici u redu pristupaju križu i iskažu
mu štovanje. Za to vrijeme pjeva se pjesma.)

PJESMA: Krist na žalu (i druge pjesme)